

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ» Τομέας Νέων Ελληνικών

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Στοιχεία Θεωρίας

ΘΕΜΑ: Παραγωγή Συνεχούς Γραπτού Λόγου

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Γιάννης Ι. Πασσάς

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ: 4 διδακτικές ώρες

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να σχεδιάζουν και να οργανώνουν ένα επιχειρηματολογικό κείμενο.
- να αξιοποιούν τις γνώσεις τους για το κειμενικό είδος της επιχειρηματολογίας προκειμένου να συνθέσουν τα προσωπικά τους κείμενα.
- να κατανοήσουν τη στρατηγική του «καταιγισμού ιδεών» και το διαδικαστικό μοντέλο παραγωγής λόγου.

ΠΡΟΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ (περίπου 15')

1η ΦΑΣΗ: Αυθεντικοποίηση του κειμένου (περίπου 2')

- Διαβάζω προσεκτικά το θέμα της παραγωγής λόγου και εντοπίζω σε αυτό:
 - το κειμενικό είδος / τύπο.
 - τον πομπό.
 - τον δέκτη.
 - την περίσταση επικοινωνίας (αφορμή).
- Εντοπίζω στο θέμα τα δεδομένα και τα ζητούμενα της παραγωγής λόγου.
- Συνδυάζοντας όλα τα παραπάνω στοιχεία, προσδιορίζω τον σκοπό της συγγραφής.

2η ΦΑΣΗ: Παραγωγή ιδεών (περίπου 10')

- Μετατρέπω τα δεδομένα και τα ζητούμενα του θέματος της παραγωγής λόγου σε ερωτήματα (ευθείες ερωτήσεις μερικής άγνοιας).
- Συγκεντρώνω ιδέες για καθένα από τα δεδομένα και τα ζητούμενα της παραγωγής λόγου, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του καταιγισμού ιδεών (brainstorming).

Στο brainstorming πρέπει να καταγράψεις αυθόρμητα κάθε ιδέα (από τις γνώσεις και τις εμπειρίες σου) που έρχεται στον νου σου, χωρίς να τις αξιολογείς ή να αποκλείεις ιδέες, ακόμα και αν φαίνονται παρόμοιες.

3η ΦΑΣΗ: Οργάνωση Ιδεών (περίπου 3')

- Αξιολογώ τις ιδέες που κατέγραψα στη διαδικασία του brainstorming, αποκλείοντας όσες δε σχετίζονται με το θέμα ή αξιολογούνται ως χαμηλής ποιότητας και συνδέοντας αυτές που σχετίζονται μεταξύ τους.
- Συνδέω τις ιδέες που προέκυψαν για καθένα από τα ζητούμενα του θέματος, ώστε να προκύψουν οι λεπτομέρειες παραγράφων.

Ο αριθμός των παραγράφων του κυρίου μέρους εξαρτάται από το όριο που σου έχει δοθεί. Για παράδειγμα, με όριο συγγραφής τις 500 έως 600 λέξεις οι παράγραφοι του κυρίου μέρους θα είναι (σχηματικά) τέσσερις. Σημείωσε τον λόγο για τον οποίο συνδέσες τα συγκεκριμένα επιχειρήματα σε κάθε παράγραφο. Αυτή είναι η «κατευθυντήρια ιδέα» των θεματικών προτάσεων καθεμιάς

από τις (σχηματικά τέσσερις) παραγράφους του κύριου μέρους του κειμένου σου.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ (περίπου 70')

- Γράφω το κείμενό μου προσθέτοντας στις (σχηματικά τέσσερις) παραγράφους του κύριου μέρους που προέκυψαν στο προσυγγραφικό στάδιο έναν πρόλογο, μία μεταβατική παράγραφο μεταξύ των ζητούμενων και έναν επίλογο.
- Προσθέτω στο κείμενό μου τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου κειμενικού τύπου.
Αξιοποίησε τις πληροφορίες για τους συχνότερα εμφανιζόμενους στις Πανελλαδικές Εξετάσεις κειμενικούς τύπους που σου δίνονται στη συνέχεια.

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

Άρθρο

- Τίτλος (σύντομος, ονοματικός, «ενδιαφέρον»)
- Αφόρμηση από την επικαιρότητα
- Το ύφος (π.χ. ακαδημαϊκό, καυστικό, πληροφοριακό, προσωπικό κτλ.) καθορίζεται από τα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά (βλ. αυθεντικοποίηση του κειμένου) που ορίζει το θέμα της παραγωγής λόγου.

Προσχεδιασμένος Προφορικός Λόγος

- Προσφώνηση & επιφώνηση
- Καλωσόρισμα - ευχαριστίες
- Χρήση α' & β' ρηματικού προσώπου
- Το ύφος (π.χ. επίσημο, οικείο, εξομολογητικό, πληροφοριακό κτλ.) καθορίζεται από τα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά (βλ. αυθεντικοποίηση του κειμένου) που ορίζει το θέμα της παραγωγής λόγου.

Επιστολή

- Αναφορά στον χώρο και τον χρόνο

- Προσφώνηση, επιφώνηση, υπογραφή
- Χρήση α' & β' ρηματικού προσώπου
- Το ύφος (π.χ. επίσημο, οικείο, εξομολογητικό, πληροφοριακό κτλ.) καθορίζεται από τα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά (βλ. αυθεντικοποίηση του κειμένου) που ορίζει το θέμα της παραγωγής λόγου.

ΜΕΤΑΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

(περίπου 95')

1η ΦΑΣΗ: Επιμέλεια (περίπου 5')

- Διαβάζω το κείμενό μου, κάνοντας τα τελευταία «ρετουσαρίσματα» στο επίπεδο της ορθογραφίας και της στίξης, των λέξεων (π.χ. επαναλήψεις, κοινότοπες λέξεις, ανακριβείς εκφράσεις κτλ.), της πρότασης (π.χ. έλεγχος της υποτακτικής σύνδεσης, της χρήσης ενεργητικής ή παθητικής σύνταξης κτλ.), της παραγράφου (παραγραφοποίηση, δομή, τρόπος ανάπτυξης, συνοχή κτλ.), του κειμένου (χαρακτηριστικά κειμενικού είδους / τύπου).

2η ΦΑΣΗ: Αξιολόγηση (περίπου 15')

- Ανταλλάσσω το γραπτό μου με τον συμμαθητή μου του ίδιου θρανίου.
- Διαβάζουμε το γραπτό του συμμαθητή μας και, αξιοποιώντας τους δείκτες επιτυχίας που ακολουθούν, εντοπίζουμε αδυναμίες και προτείνουμε βελτιώσεις.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

- Περιεχόμενο:
 - Κατανόηση θέματος (κατάλληλα στοιχεία για τον πρόλογο και επίλογο, εύστοχη αντιμετώπιση και των δύο συνήθως ζητούμενων του θέματος).
 - Απόψεις, ιδέες (επάρκεια απόψεων και ιδεών που εκφράζονται στο κείμενο, πειστικότητα, πρωτοτυπία).
 - Ανάπτυξη ιδεών (επαρκής ή ανεπαρκής τεκμηρίωση των επιχειρημάτων).

- Μορφή:
 - Έκφραση (ορθότητα και ακρίβεια διατύπωσης, ορθή χρήση των λέξεων σε παραδειγματικό και συνταγματικό άξονα).
 - Λεξιλόγιο (πλούσιο, ανάλογο με την επικοινωνιακή περίσταση, βασικό, περιορισμένο, ανεπαρκές).
 - Ορθογραφία και στίξη.
 - Μορφή (ευανάγνωστο κείμενο, σαφής διάκριση παραγράφων, καλαισθησία).

- Δομή:
 - Συνεκτικότητα (νοηματική συνάφεια και αλληλουχία νοημάτων με σαφήνεια και φυσικότητα).
 - Συνοχή (σωστή σύνδεση προτάσεων, περιόδων, παραγράφων, ανάλογα με τον στόχο του γράφοντα, π.χ. δήλωση χρόνου, αιτίας προϋπόθεσης κτλ.).
 - Επικοινωνιακό πλαίσιο (ύφος κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση, ομοιόμορφο, χρήση κατάλληλων μέσων πειθούς).

3η ΦΑΣΗ: Τελική γραφή (περίπου 45')

- Γράφω την τελική εκδοχή του κειμένου μου, στην οποία αξιοποιώ τις βελτιωτικές προτάσεις του συμμαθητή μου.
- Παραδίδω το γραπτό στον καθηγητή μου για την τελική αξιολόγηση.

4η ΦΑΣΗ: Αναστοχασμός (περίπου 5')

- Ποια προβλήματα αντιμετώπισα κατά τη διαδικασία της περιληπτικής απόδοσης του κειμένου;
- Με ποιους τρόπους τα αντιμετώπισα;
- Ποιες από τις στρατηγικές που χρησιμοποίησα ήταν αποτελεσματικές και ποιες όχι;